

Shrnutí hlavních poznatků

- Podle pohlaví žilo v Královéhradeckém kraji koncem roku 2018 celkem **279 430 žen, tj. 50,7 % a 271 591 mužů, tj. 49,3 %**. Ženy převyšovaly početně muže v celém sledovaném období od vzniku kraje.
- Z celkového počtu 448 obcí Královéhradeckého kraje převažovali koncem roku 2018 početně muži v 257 obcích, převaha žen byla ve 174 obcích a stejný počet mužů i žen byl ve zbývajících 17 obcích.
- Zastoupením pohlaví podle území měřené **počtem žen na 100 mužů** se kraj blíží průměru za celou ČR, nejvíce převažovaly ženy počty mužů ve správním obvodu ORP Hradec Králové (vliv krajského města), jen ve správním obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou bylo v populaci více mužů.
- **Průměrný věk žen** činil ke konci roku 2018 již 44,5 roku, **průměrný věk mužů** pak 41,6 let. Oproti roku 2001 stoupl průměrný věk žen v kraji o 3,7 let a průměrný věk mužů o čtyři roky.
- **Index stáří** neustále roste a vloni byl opět v čase nejvyšší, kdy na 136,3 seniorů připadlo 100 dětí. Zde je výrazný rozdíl mezi pohlavími, u mužů činila jeho hodnota 112,7 a u žen již 161,2.
- Nejvíce dětí podle věku rodičů se **narodilo** matkám i otcům ve věkové skupině 30–34 let. Celkem 860 narozených dětí mělo oba rodiče se středním vzděláním s maturitou a 800 dětí mělo oba rodiče vysokoškoláky.
- Muži umírali v mladším věku než ženy. Nejvíce mužů **zemřelo** v roce 2018 ve věku 70–79 let, následovali osmdesátiletí. Žen zemřelo výrazně nejvíce 80–89letých. Nejčastější příčinou úmrtí mužů i žen byly nemoci oběhové soustavy.
- **Naděje dožití** mužů při narození byla mezi kraji na 2. místě za Hl. městem Prahou, u žen to bylo 4. místo.
- **Vzdělanost mužů i žen** se v posledních desetiletích zvyšuje. V populaci starší 15 let roste podíl vysokoškoláků, klesá podíl osob se základním vzděláním a bez vzdělání. Mezi muži stále převládají středoškoláci bez maturity (dvě pětiny), zájem o tento druh vzdělání však od roku 2001 výrazně klesá. Mezi ženami připadá největší podíl na středoškolačky s maturitou (dvě pětiny), významně se snížil podíl žen se základním vzděláním a bez vzdělání. Podíl vysokoškoláků vzrostl od roku 2001 mezi muži i ženami přibližně o 10 procentních bodů.
- Počty i podíly chlapců a dívek v **mateřských a základních školách** kopírují demografický vývoj. V institucích středoškolského vzdělávání převažují chlapci v oborech středního vzdělávání bez výučního listu a s výučním listem, dívky převažují v oborech gymnázií, v oborech středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou jsou podíly chlapců a dívek vyrovnané.
- Ve vzdělávacích institucích tvoří **pedagogický sbor** převážně ženy. V mateřských školách je jejich podíl téměř stoprocentní, v základních školách je osm z deseti učitelů ženského pohlaví, na středních školách se podíly mezi pedagogy muži a ženami začínají spíše vyrovnávat (56,4 % žen).
- Pro **terciální vzdělávání** je typický dlouhodobý pokles zájmu o vyšší odborné školy, téměř tři čtvrtiny jejich studentů tvoří ženy. Na vysokých školách se podíl žen dlouhodobě pohybuje kolem 55 %, ženy převládají ve všech studijních programech s výjimkou doktorského. Ženy jsou také v rámci studia vysoké školy úspěšnější, podíl absolventek se pohybuje kolem 60 %.
- Královéhradecký kraj patří k regionům s nejnižší **nezaměstnaností**. K 31. 12. 2018 byl podíl nezaměstnaných žen 2,37 % a mužů 2,25 %. Nejnižší nezaměstnanosti v rámci kraje bylo dosaženo v okrese Rychnov nad Kněžnou u mužů i u žen.
- Z populace ve věku 15 a více let patřilo 58,0 % mezi **ekonomicky aktivní osoby**. U žen tomu bylo o 7,5 procentních bodů méně, naopak u mužů o 7,8 procentních bodů více.
- **Mzdy a platy** žen v podnikatelské i nepodnikatelské sféře zaostávají za průměrnými mzdami mužů v Královéhradeckém kraji, ale i celé České republice. Rozdíl v odměňování v podnikatelské sféře byl 6 564 Kč a v nepodnikatelské sféře 4 330 Kč.
- Z hlediska ekonomických **odvětví** byla v kraji v roce 2018 nadprůměrná zaměstnanost mužů v odvětví průmyslu a stavebnictví; jednalo se o 50,8 % ze všech zaměstnaných.
- Na úřadu práce bylo evidováno 21 047 cizinců z evropských i mimoevropských „třetích“ zemí (68,7 % mužů a 31,3 % žen). Nejčastěji cizinci pracovali v okrese Rychnov nad Kněžnou (6 590 osob), naopak nejméně se účastnili trhu práce v okrese Jičín (2 400 osob).

- Ženy navštěvují **ordinace ambulantní péče** (v přepočtu na jednoho obyvatele) častěji než muži, roční frekvence návštěv ambulancí se v porovnání s rokem 2010 u obou pohlaví zvyšuje. Muži navštívili v roce 2018 ordinaci ambulantní péče v průměru devětkrát ročně, z toho přibližně pětkrát ordinaci ambulantního specialisty. Ženy uskutečnily v průměru 12 návštěv ambulantního lékaře, specialistu navštívily přibližně sedmkrát.
- V **lůžkových zdravotnických zařízeních** akutní péče převládaly mezi hospitalizovanými ženy (55,6 %), ve věkové skupině 19 až 64 let byl jejich podíl více než 60%. Průměrná ošetrovací doba na akutním lůžku stoupala u mužů i u žen v závislosti na věku, ve věkové skupině 65 a více let se pohybovala kolem 12 dní. Z dlouhodobého pohledu se průměrná ošetrovací doba na akutním lůžku u mužů i u žen zkracuje.
- Ženy trpí častěji (v přepočtu na tisíc obyvatel) hypertenzními **nemocemi**, a cévními nemocemi mozku, muži naopak ischemickými srdečními nemocemi. Nové případy zhoubných novotvarů (na sto tisíc obyvatel stejného pohlaví) jsou častěji hlášeny u mužů, incidence zhoubných novotvarů průdušky, průdušnice a plíce byla u mužů dvojnásobná než u žen. Podíly žen a mužů léčených na diabetes mellitus jsou v kraji vyrovnané.
- V kraji bylo v roce 2018 průměrně **nemocensky pojištěno** 105 tisíc mužů a 95 tisíc žen. U žen bylo zaznamenáno více nových případů dočasné pracovní neschopnosti a trvala déle než u mužů. Ženy měly vyšší průměrné procento pracovní neschopnosti z důvodu nemoci, muži z důvodu úrazu.
- **Sociální služby** pro osoby se sníženou soběstačností, které souvisí především s vyšším věkem, využívají ze tří čtvrtin ženy, u sociálních služeb pro osoby se zdravotním postižením, v bytové nouzi apod. je podíl klientek nižší, přesto se pohybuje kolem 60 %.
- **Příspěvek na péči** pobíralo v kraji měsíčně v průměru 7,6 tisíce mužů a 12,3 tisíce žen. Jedna třetina mužů i žen pobírala příspěvek na péči ve třetím nebo čtvrtém stupni závislosti. Nejvíce příspěvků bylo vyplaceno mužům ve věku 65 až 79 let, u žen byl nejvyšší podíl příspěvků vyplacen ve věkové skupině 80 a více let. **Rodičovský příspěvek** se týkal především žen, z celkového počtu 14,1 tisíce příjemců bylo pouze 215 mužů.
- Některý z **důchodů** pobíralo v kraji více než 160 tisíc osob, z toho 59 % žen. Vyšší podíl žen byl zaznamenán u příjemců starobních a vdovských důchodů a invalidního důchodu prvního stupně. V předčasném starobním důchodu bylo z celkového počtu starobních důchodců 30 % mužů a 25 % žen. S výjimkou sirotčího důchodu byla průměrná výše všech druhů důchodu vyšší u mužů, starobní plný důchod mužů byl o 2 179 Kč vyšší než starobní důchod žen.
- Ve struktuře hospodařících **domácností** v kraji převažovaly úplné rodinné domácnosti bez závislých dětí (29,9 %), naopak nejméně byly zastoupeny domácnosti tvořené 2 a více rodinami (1,5 %).
- **Neúplné domácnosti** tvořily 12,5 % ze všech hospodařících domácností. V 79,9 % případů v čele stála žena, pouze v 20,1 % byl v čele domácnosti muž.
- **Domácnosti jednotlivců** jsou dynamicky rostoucí kategorií, která je zastoupena napříč všemi věkovými skupinami. Nejvíce „singles“ domácností tvoří muži ve věku 30–49 let a ženy (zejména díky ovdovění) ve věku 70 a více let.
- V Královéhradeckém kraji **využívalo internet** denně 67,7 % mužů a 61,3 % žen, tyto hodnoty byly okolo průměru ČR. Přibližně shodně okolo 50 % měla polovina jednotlivců internet v mobilu u mužů i žen, využívala internetové bankovníctví, nakupovala přes internet, hledala informace o cestování a ubytování. Informace o zdraví, o zboží a službách vyhledávaly více ženy, muži více hráli hry.
- Zájem chlapců i dívek o **umělecké obory** roste a podíl dívek se pohyboval po celé sledované období okolo 70 % a výrazně tak převyšoval podíl chlapců. Členy České unie **sportu** je naopak více mužů, kde je nejpočetnější převaha členů fotbalových oddílů.
- **Kriminalita** v kraji klesala. Více než dvě pětiny objasněných skutků spáchali muži, vyšší podíl žen byl pouze u hospodářské kriminality (dvě pětiny). U substituční léčby **závislosti na opiátech/opioidech** mužů v přepočtu na 100 000 obyvatel kraj zaujímal 4. místo a 6. místo u žen.
- Do **zastupitelstva kraje** kandidovalo v roce 2016 nejvíce žen od roku 2000, výrazně se zvyšuje podíl zvolených zastupitelek kraje, při těch posledních to byla již více než pětina. Na kandidátních listinách do **zastupitelstev obcí** bylo 32,4 % žen, průměr za ČR činil 33,3 %. Naproti tomu u zvolených zastupitelů byl kraj s podílem 28,7 % žen nad průměrem ČR.

